

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKULDAKİ POZİTİF YAŞANTILARI İLE OKULDAN BEKLENTİLERİNİN İNCELENMESİ*

Mehmet Ali KÖSEM**, Ramazan YİRCİ***

Özet

Bu araştırmanın temel amacı ortaokul öğrencilerinin okuldaki pozitif yaşantıları ile okuldan beklentilerinin incelenmesidir. Nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı bu çalışmada karma araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunun evrenini Hatay ili Hassa ilçesinde öğrenim görmekte olan 5041 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklem ise toplamda 553 ortaokul öğrencisinden basit tesadüfî örnekleme yöntemiyle oluşturulmuştur. Nitel boyutta ise 92 öğrenci çalışma grubuna dâhil edilmiştir. Yapılan çalışmada öğrencilerin okuldaki pozitif yaşantıları ile okuldan beklentilerinin incelenmesi cinsiyet, sınıf düzeyi ve okulun bulunduğu yerleşim yeri değişkenlerine bağlı olarak incelenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin okuldaki pozitif yaşantılarına ilişkin görüşlerinin genel olarak iyi olduğu görülmüştür. Öğrencilerin okuldaki pozitif yaşantılar ölçeği puan ortalamaları tüm alt boyutlarda cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Ölçekten alınan puanların yerleşim yeri değişkenine göre minnettarlık, iyimserlik ve sebat alt boyutlarında farklılaşmadığı bulunmuş olup anlamlı farkın sadece haz (yaşam coşkusu) alt boyutunda olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda veriler görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi ile incelenmiştir. Öğrencilerin okul yöneticisinden beklentileri incelendiğinde en fazla beklentinin sosyal, kültürel ve sanatsal faaliyetlerle ilgili olduğu görülmüştür. Öğrencilerin öğretmenlerinden beklentileri incelendiğinde en çok beklentinin etkinlik, oyun ve eğlence olduğu görülmüştür. Öğrencilerin arkadaşlarından beklentileri incelendiğinde en çok beklentinin arkadaşlık ilişkileriyle ilgili olduğu görülmüştür. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin okul ortamında pozitif bir yaşantılarının oluşması için sosyal, kültürel ve sportif anlamda beklentilerinin karşılanması, öğrencilerinin okuldaki yaşantı alanlarında iyileştirmeler ve geliştirmeler yaparken öğrencilerin görüşlerine yer verilmesi, fikirlerinin dikkate alınması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Öğrenci, pozitif yaşantı, beklenti, okul.

* Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında yürütülen "Ortaokul Öğrencilerinin Okuldaki Pozitif Yaşantıları İle Okuldan Beklentilerinin İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Öğretmen, Kara Hasan Paşa Ortaokulu, Dört Yol, Hatay, Türkiye, mehmetalikosem@hotmail.com.tr, Orcid id 0000-0003-3680-5620

*** Doç. Dr., Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye, yirci@ksu.edu.tr, Orcid id: 0000-0003-4696-7420

THE ANALYSIS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS' POSITIVE EXPERIENCES AT SCHOOL AND THEIR EXPECTATIONS FROM SCHOOL

Abstract

The main purpose of this study is to examine secondary school students' positive experiences at school and their expectations from school. Mixed research model was used in this study in which qualitative and quantitative research methods were used together. The population of the quantitative dimension of the research consists of 5041 secondary school students studying in Hassa district of Hatay province. The sample was formed by simple random sampling method from a total of 553 secondary school students. In the qualitative dimension, 92 students were included in the study group. In the study, students' positive experiences at school and their expectations from school were examined depending on the variables of gender, grade level and school location. As a result of the research, it was seen that the students' opinions about their positive experiences at school were generally good. The mean scores of students' positive experiences at school scale differed significantly in all sub-dimensions according to gender and grade level variables. It was found that the scores obtained from the scale did not differ in the sub-dimensions of gratitude, optimism and perseverance according to the variable of residence, and it was determined that the significant difference was only in the sub-dimension of pleasure (enthusiasm for life). In the qualitative dimension of the study, data were collected through an interview form and analysed by content analysis. When the expectations of the students from the school administrator were analysed, it was seen that the highest expectation was related to social, cultural and artistic activities. When the expectations of the students from their teachers were analysed, it was seen that most of the expectations were related to activities, games and entertainment. When the expectations of the students from their friends were analysed, it was seen that most of the expectations were related to friendship relations. In line with the findings obtained from the research, it is recommended that students' expectations in the social, cultural and sportive sense should be met in order to create a positive life in the school environment, and that students' opinions should be taken into consideration and their ideas should be taken into consideration while making improvements and developments in the areas of students' life at school.

Key words: Student, positive experience, expectation, school.

GİRİŞ

21. yüzyılda öğrencilerin sahip olması gereken beceriler değişime uğramış ve bu becerilerin kazandırılmasında stratejik bir görevi olan okulların önemi de her geçen gün daha da artmıştır. Eğitim insanlık tarihi ile birlikte var olan ve devam eden bir olgudur. Eğitim ile toplumun değerleri taşınır ve bu esnada toplumun da eğitimden beklentilerinin karşılanması gerekmektedir (Azar, 2011: 37). Günümüz modern toplumlarında öğrenciler günlerinin çoğunu okulda geçirirler. Okullarda genel amaç, toplumsal varlık olan bireyin topluma uyumlu hale getirilmesidir. Böylelikle değişime ve gelişmelere de ayak uydurması sağlanmış olacaktır (Karataş vd., 2015: 169). Okullar topluma birey yetiştirir (Argon ve Özçelik, 2007: 43-61). Okullar sadece akademik bilgilerin aktarıldığı yerler olmaktan çıkmış ve öğrencilerin yaşam alanı haline gelmiştir. Bu sebeple okulların öğrenci yaşantısında önemli bir yeri vardır. Okulların var olmasındaki asıl sebep de öğrencilerdir. Bir ülkenin gelişmesi, geleceğinin kurulması ve modernleşmesi; okulların üretkenliğine ve okullardaki hedeflere ulaşılma durumuna bağlıdır. Buna ulaşırken de öğrencilerin okul ile ilgili neler düşündükleri, okul yaşantılarının durumunu ortaya çıkarmak gerekir (Balci, 2019: 60-70).

Öğrenciler okul ortamlarını mutluluk ve heyecan veren bir yer olarak görmek istemektedirler (Özdemir ve Akkaya, 2013: 295-322). Okulların modern dünya şartlarına uygun hale getirilmesi ile birlikte öğrencilerin de okul yaşantıları ve okuldaki geçirdikleri vakitleri eğlenceli ve verimli hale gelecektir. Okullar öğrencilerin yaşama alanlarıdır (Balyemez, 2017: 115). Bu sebeple okullar her geçen gün kendini yenilemeli ve çağın gereklerine uyacak şekilde kendini geliştirmelidir. Öğrencilerin motivasyonlarının yükselmesi, psikolojilerinin olumlu etkilenmesi, okulla ilgili iyi duygu ve düşünceler kazanmaları ve bilime katkı sağlamaları için okul yaşantılarında pozitif bir ortamın oluşması önemli görülmektedir. Öğrencilerin okul yaşantılarında pozitif bir ortamın sağlanması ile öğrencilerin kendilerini rahat ifade edebilmeleri, okulu sahiplenmeleri, okula severek ve isteyerek gelmeleri de böylelikle artacaktır. 21. yüzyılda okuldan, okul müdürlerinden, öğretmenlerden beklentiler artmıştır. Bu sebeple okul yöneticilerinden, öğretmenlerden ve öğrencilerin arkadaş çevresinden değişen koşullara uyum sağlayabilmeleri için esnek olmaları, işbirlikçi davranmaları ve gelişmelere açık olmaları beklenmektedir. Okul ortamının etkili ve verimli olması isteniyorsa okul müdürleri, öğretmenler, öğrencilerin arkadaşları üzerine düşen görevleri yerine getirmelidirler (Balci, 2019: 60-70). Böylelikle desteklenen öğrenci okul ortamına ve gelişmelere daha kolay uyum sağlayacaktır (Doğan, 2012).

Okul ortamında öğrencilerin pozitif yaşantılarının sağlanması hususunda sorumluluk okulun tüm paydaşlarına düşmektedir. Öğrencilerin okuldan beklentileri okul yönetiminden, öğretmenlerinden ve akran gruplarından beklentiler şeklinde sıralanmaktadır. Bu sebeple okul yönetimi, öğretmenler ve öğrencinin akran grupları üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi gerekmektedir. Öğrencilerin okuldan beklentilerinin bilinmesi ile beraber öğrencilerin problemlerinin altında yatan sebepler de gün yüzüne çıkacaktır (Gökcyer, 2012: 235). Böylelikle öğrencilerin okul yaşam kalitesinin artırılmasını sağlayacak adımların atılması mümkün olacaktır.

Öğrencilerin okul ortamında genel olarak iyi olduğunun göstergelerinden biri olarak kabul edilen okul yaşam kalitesi, öğrencilerin okul yaşamına karışmaları ve bu ortamla bütünleşmelerinden kaynaklanan genel bir iyi, huzurlu ve mutlu olma hali olduğu söylenebilir. Öğrencilerin uzun yıllarını okulda geçirdikleri göz önüne alındığında, okul yaşantılarında kalitenin gerekliliğinin taşıdığı önem açıkça görülebilmektedir. Okul yaşam kalitesini artırmanın önemli yollarından birisi öğrencilerin beklentilerinin önemsenmesidir. Eğer okul ortamlarında öğrencilerin beklentileri göz önüne alınmaz, gelişimleri ve ihtiyaçları önemsenmezse öğrencilerin fiziksel, psikolojik, sosyal ve akademik gelişimleri üzerinde ciddi sorunlar oluşacaktır. Ortaokul döneminde böyle bir etkinin oluşması ile ileri zamanlarda öğrencilerde ciddi problemler oluşabilir ve bu durum tüm eğitim hayatlarına yansiyabilir (Durmaz, 2008). Buradan hareketle öğrencilerin okuldaki yaşantıları ile okuldan beklentilerine yönelik yapılacak araştırma okulların zayıf ve güçlü yönleri ile ilgili bilgi sağlar ve okullardaki pozitif yaşantıyı geliştirilmeye dayanak oluşturabilir. Öğrencilerin okuldaki pozitif yaşantıları ile okuldan beklentilerine ilişkin yapılacak olan detaylı araştırmaların eğitim bilimleri alanına önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırmadaki temel amaç ortaokul öğrencilerinin okuldaki pozitif yaşantıları ile okuldan beklentilerinin incelenmesidir.

Araştırmanın nicel boyutunda temel amacı gerçekleştirmek üzere aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Ortaokul öğrencilerinin okuldaki pozitif yaşantılarına ilişkin görüşleri ne düzeydedir?
2. Ortaokul öğrencilerinin okuldaki pozitif yaşantıları cinsiyet, sınıf düzeyi ve yerleşim yeri değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın nitel boyutunda temel amacı gerçekleştirmek üzere aşağıdaki soruya yanıt aranmıştır:

3. Öğrencilerin okuldaki pozitif yaşantılarının niteliğinin artması için okul yöneticisinden (okul müdüründen), öğretmenlerinden ve arkadaşlarından beklentileri nelerdir?

YÖNTEM

Bu araştırma nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı karma araştırma modelidir. Karma araştırma, nitel ve nicel verilerin toplanarak her iki araştırma modelinin birlikte kullanıldığı bir araştırma modelidir (Alkan vd., 2019: 559-582). Çalışmalarda karma araştırma modelinin kullanılması her iki desenin de avantajlarının kullanılmasını sağlamaktadır (Creswell, 2008). Karma araştırma modeli ile her iki yaklaşımın sınırlılıklarının en aza indirmesi de mümkün olacaktır. Araştırmada nitel ve nicel iki araştırma yönteminin harmanlanması ile çalışmanın güçlendirilerek daha tutarlı ve gerçekçi hale gelmesi sağlanmıştır (Kıral ve Kıral, 2011). Bu araştırmada karma araştırma desenlerinden yakınsayan paralel desen kullanılmıştır. Yakınsayan paralel desende aynı değere sahip nitel ve nicel veriler eş zamanlı olarak toplanır ve ayrı ayrı analiz edilir. Yapılan analiz sonrasında nicel ve nitel bulgular aralarındaki benzerlik ve farklılıklar açısından değerlendirilir, yorumlanarak araştırmanın amacı doğrultusunda sonuca ulaşılır (Creswell ve Plano Clark, 2011). Yakınsayan paralel desenin kullanılmasındaki amaç araştırmaya ilişkin tamamlayıcı veriler toplamak ve araştırmayı daha iyi hale getirmektir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın nicel kısmı çalışma evrenini 2016-2017 eğitim öğretim yıllarında Hatay ili Hassa ilçesi ortaokullarında öğrenim gören 5041 (2466 kız, 2575 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Evrende bulunan ortaokulların sayısı 22'dir. Bu ortaokulların 3'ü ilçe merkezinde 19'u ise mahalle-kasabada yer almaktadır. Hatay büyükşehir olduğundan köy yerleşim yeri bulunmamaktadır. Örneklem ise evreni temsil etme yeterliğine sahip evrenden rastgele seçilen 11 ortaokulun 553 (292 kız, 261 erkek) gönüllü öğrencisidir. Araştırmanın nicel verileri 11 ortaokulda öğrenim gören toplam 553 öğrenciden toplanmıştır. Araştırmanın nitel kısmında çalışma grubunu ise rastgele seçilen 6 ortaokuldan 100 gönüllü 8. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Nitel verilerin toplanmasında amaçlı örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme tercih edilmiştir. Bunun sebebi 8. sınıf öğrencilerinin alt sınıftaki öğrencilere göre daha bilinçli olduklarından sorulara daha nitelikli ve daha mantıklı cevaplar vereceği beklentisidir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada iki farklı şekilde veri elde edilmiştir ve öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek için de okulda pozitif yaşantılar ölçeğine "Kişisel Bilgi

Formu" eklenmiştir. Bunlardan birincisi öğrencilerin okul temelli pozitif psikolojik özelliklerini ölçmek için Furlong vd. (2013) tarafından geliştirilmiş, Türk kültürüne ve Türkçeye uyarlaması Telef (2016) tarafından yapılmış "Okulda Pozitif Yaşantılar Ölçeği"dir. Ölçeğin orijinali 16 maddeden; minnettarlık, yaşam coşkusu, iyimserlik ve sebat olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Çalışmada kullanılan ölçeğin nihai formu 14 maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddeleri 1 ile 4 arasında puanlanmaktadır. Bu araştırmada ölçeğin toplam Cronbach-Alpha iç tutarlılık katsayısı .86 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutların Cronbach-Alpha değerleri ise "Minnettarlık" .70, "Haz (Yaşam Coşkusu)" .80, "İyimserlik" .63 ve "Sebat" .73'tür. Araştırmanın ikinci kısmında veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu ile elde edilmiştir. Araştırmacılar tarafından ilgili alan yazın taranmış soru havuzu oluşturulmuş ve uzman görüşü de alınarak açık uçlu 3 maddeden oluşan görüşme formu hazırlanmıştır. Güvenirliği ve geçerliğini sağlamak için eğitim bilimleri alanında üç alan uzmanına bu sorular sorulmuş ve uzman görüş ve önerileri doğrultusunda sorulara son şekli verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın nicel kısmı için veriler ölçek yoluyla elde edilmiştir. İlçe merkezinde 2 ortaokul, kasaba ve mahallelerden 9 ortaokul seçilmiştir. Araştırmanın nitel kısmı için ilçe merkezinden 2 ortaokul kasaba ve mahallelerden 4 ortaokul seçilmiştir. Her okul için üç gün ayrılmış, öğrencilere formlar hakkında genel bilgilendirme yapılmış ve bilimsel çalışmada kullanılacağı anlatılmıştır. Araştırmanın nicel ve nitel verileri toplanmadan önce Hassa İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü aracılığı ile Hassa Kaymakamlığı'ndan resmi izin talebinde bulunulmuş ve gerekli izinler alındıktan veri toplama aşamasına geçilmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmanın nicel verilerinin çözümlenmesinde, araştırmaya katılan 553 öğrenci verileri SPSS programına girilmiştir. Kişisel bilgi formunda yer alan demografik özellikler için öğrencilerin sayısı ve yüzdelik dilimleri belirlenmiştir. Ölçeğin toplam ve alt boyutlarının ortalaması, standart sapması hesaplanmıştır. Ölçekte madde bazlı olarak ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Araştırmada farklı gruplardan elde edilen verilerin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla parametrik bir test olan ilişkisiz-bağımsız örneklem için t-testi kullanılmış, ikiden fazla bağımsız gruplarda ise tek yönlü varyans analizi yapılmıştır (Can, 2016: 100-162). Verilerin çözümlenmesinde, "öğrencilerin ifadelerine katılma düzeylerini belirleyen puan sınırları" tablosu esas alınmıştır. Araştırmada verilerin analizinde dağılımın normal olduğunu anlamak için skewness

(çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerini -1, +1 arasında olduğu, frekans dağılım grafiği (histogram) ve Q-Q Plot grafiği 45 derecelik açıya yakın çıktığı için verilerin normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Levene testi sonucunda değerlerin 0.05'den yüksek çıktığı için dağılımın homojen olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Veriler toplandıktan sonra formlar incelenmiş ve eksik bilgi içeren ve doldurulmayan 8 form çıkarılmıştır. 92 form üzerinden içerik analizi yapılmıştır. Görüşme formlarından elde edilen görüşler ile ilgili kodlar oluşturulmuş benzerlik ve farklılıklarına göre gruplandırılmıştır. Gruplandırılan görüşler ilişkili olduğu ifadelerle göre temalara ayrılmıştır. Bu temalarla ilgili uzman görüşü alınarak son şekli verilmiştir. Güvenirliği sağlamak için veriler araştırmacılar tarafından iki defa farklı zamanlarda tekrar kodlanmıştır. Farklı zamanlarda kodlanan görüşme formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması için iki kodlama birbiriyle karşılaştırılmış ve güvenilirlik Miles ve Huberman (1994)'in formülü (Güvenirlik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı x 100) kullanılarak hesaplanmıştır. Bu formüle göre iki kodlamanın uyum düzeyi %90 olarak hesaplanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Yukarıdan Çalışmada toplanan verilerden hareketle elde edilen bulgular nicel kısım ve nitel kısım şeklinde ayrı ayrı ele alınmıştır.

Araştırmanın Nicel Kısımında Elde Edilen Bulgular

Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda "Okulda Pozitif Yaşantılar Ölçeği" maddelerine verilen cevaplara göre betimsel tarama modelinde elde edilen istatistiksel analiz sonuçları şu şekildedir:

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda birinci alt probleme ilişkin veriler çizelgede sunulmuştur:

Tablo 1. Ortaokul öğrencilerinin okuldaki pozitif yaşantıları görüşlerine ait betimsel istatistikler

	Boyutlar	Ort.	SS	Sıra
Ortaokul Öğrencileri (N=553)	Minnettarlık	3.62	0.54	1
	Haz(Yaşam Coşkusu)	2.82	0.71	4
	İyimserlik	3.50	0.72	2
	Sebat	3.35	0.76	3
	Ölçeğinin Tümü	3.29	0.51	

Tablo 1’de görüldüğü üzere görüşlerinin aritmetik ortalaması minnettarlık boyutunda 3.62, iyimserlik boyutunda 3.50 ve sebat boyutunda 3.35 olarak bulunmuştur. Buradan hareketle ortaokul öğrencilerinin minnettarlık, iyimserlik ve sebat boyutlarında okuldaki pozitif yaşantıları olumlu düzeyde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin okuldaki pozitif yaşantılarında en çok olumlu düşüncelerin olduğu boyutların sırasıyla 1) minnettarlık boyutu, 2) iyimserlik boyutu, 3) sebat boyutu 4) haz (yaşam coşkusu) boyutlarından olduğu görülmektedir. Buradan hareketle öğrencilerin okul yaşantılarında en çok minnet duydukları ve en az da haz duydukları görülmektedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğrencilerinin okuldaki pozitif yaşantıları görüşlerinin demografik değişkenlere (cinsiyet, sınıf düzeyi, okulun bulunduğu yerleşim yeri) göre incelenmesinden elde edilen bulgular şu şekildedir:

Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda cinsiyet değişkenine ilişkin veriler çizelgede sunulmuştur:

Tablo 2. Ortaokul öğrencilerinin okuldaki pozitif yaşantılarının cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları

	Boyut	Gruplar	n	Ort.	SS	t	p
Ortaokul Öğrencileri (N=553)	Minnettarlık	Erkek	261	3.48	.65	-6,146	0,000
		Kız	292	3.75	.37		
	Haz/Yaşam Coşkusu	Erkek	261	2.68	.73	-4,488	0,000
		Kız	292	2.95	.66		
	İyimserlik	Erkek	261	3.36	.72	-4,465	0,000
		Kız	292	3.63	.70		
	Sebat	Erkek	261	3.17	.67	-5,165	0,000
		Kız	292	3.50	.80		
	Ölçeğin Tümü	Erkek	261	3.14	.55	-6,764	0,000
		Kız	292	3.42	.44		

Tablo 2’de görüldüğü gibi, öğrencilerin okulda pozitif yaşantılarına ilişkin görüşlerinin toplam ölçek puan ortalamasıyla cinsiyet değişkeni bağlamında grupların ortalamaları arasında istatistiksel olarak kız öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur [$t_{(551)}=-6.764$, $p<0.05$, $d=$]. Ölçeğin “minnettarlık” [$t_{(551)}=-6,146$ $p<0.05$], “haz (yaşam coşkusu)” [$t_{(551)}=-4,488$ $p<0.05$], “iyimserlik” [$t_{(551)}=-4,465$, $p<0.05$] ve “sebat” [$t_{(551)}=-5,165$ $p<0.05$] alt boyutlarında grupların ortalamaları arasında istatistiksel olarak kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Araştırma sonucunda bulunan anlamlı farklılığın

büyüklüğü hakkında bilgi vermesi için etki büyüklüğünün hesaplanması gerekmektedir. Etki büyüklüğü Green ve Salkind (2005) tarafından belirtilen formüle göre hesaplanmıştır.

Cinsiyet değişkeni bağlamında bakıldığında etki büyüklüğü (d)=0.57 olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkeni etki büyüklüğünün orta düzey etkisinin olduğu söylenebilir. Görüldüğü üzere kız öğrenciler lehine anlamlı farklılaşma vardır. Okuldaki pozitif yaşantı algısında kız öğrencilerin okulda daha iyimser, minnettar, yaşam coşkusu ile dolu ve azimli oldukları görülmektedir. Ortaokul öğrencilerinin yaş aralığının genellikle 10-14 olmasından bu yaş grubundaki kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha neşeli, hayat dolu olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Kız öğrencilerin bu yaş aralığında dil becerilerinin daha gelişmiş olması, alıcı ve ifade edici dil özelliklerinin erkeklere göre daha erken yaşlarda başlamasının etkileri olabilmektedir. Bu durumun Türk toplumunun ataerkil aile yapısından da kaynaklandığı düşünülebilir. Kız öğrencilerin okul ortamında kendilerini daha rahat hissetmeleri ve rahat hareket etmeleri, kendilerini okulda mutlu hissetmelerini ve okul yaşamlarında pozitif bir ortam oluşturmalarında etkili olduğu düşünülebilir.

Sınıf Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda sınıf değişkenine ilişkin veriler çizelgede sunulmuştur:

Tablo 3. Ortaokul öğrencilerinin okuldaki pozitif yaşantılarının sınıf düzeyi değişkenine göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Boyutlar	Gruplar	n	Ort.	SS	F	p	LSD	
Ortaokul Öğrencileri (N=553)	5. Sınıf	130	3.82	.29	9,089	0,000	5>6 5>7 5>8 7>6	
	6. Sınıf	167	3.52	.61				
	7. Sınıf	130	3.65	.52				
	8. Sınıf	126	3.55	.61				
	Minnettarlık	Toplam	553	3.62	.54			
	5. Sınıf	130	3.07	.59	10,966	0,000	5>6 5>7 5>8 7>8	
	6. Sınıf	167	2.75	.73				
	7. Sınıf	130	2.89	.67				
	8. Sınıf	126	2.60	.75				
	Haz/Yaşam Coşkusu	Toplam	553	2.82	.71			
	İyimserlik	5. Sınıf	130	3.62	.49			

	6. Sınıf	167	3.39	.71			
	7. Sınıf	130	3.56	.93	2,796	0,040	5>6
	8. Sınıf	126	3.47	.67			
	Toplam	553	3.50	.72			
	5. Sınıf	130	3.51	.50			
	6. Sınıf	167	3.23	.65			
	7. Sınıf	130	3.38	.56	3,479	0,016	5>6
	8. Sınıf	126	3.30	1.16			5>8
Sebat	Toplam	553	3.35	.76			
	5. Sınıf	130	3.47	.36			
	6. Sınıf	167	3.19	.53			5>6
	7. Sınıf	130	3.33	.48	10,002	0,000	5>7
	8. Sınıf	126	3.19	.61			5>8
Ölçeğin	Tümü	Toplam	553	3.29	.51		7>6
							7>8

Tablo 3'te görüldüğü gibi, öğrencilerin okuldaki pozitif yaşantılarına ilişkin görüşlerinin puan ortalamaları sınıf değişkeni bağlamında incelenmiş ve grupların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$F_{(3-549)}= 0734$, $p>0.05$]. Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın; 5. sınıf-diğer sınıflar (6-7-8), 7. sınıf-6.sınıf ve 7.sınıf-8.sınıf öğrencileri arasında olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin "minnettarlık" alt boyutunda sınıf değişkeni bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$F_{(3-549)}= 9.089$, $p<0.05$]. Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın; 5. sınıf -diğer sınıflar (6-7-8) ve 7. sınıf-8.sınıf öğrencileri arasında olduğu tespit edilmiştir. Haz (yaşam coşkusu) alt boyutunda da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$F_{(3-549)}= 10.966$, $p<0.05$]. Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın; 5. sınıf -diğer sınıflar (6-7-8) ve 7. sınıf-8.sınıf arasında olduğu tespit edilmiştir. İyimserlik alt boyutunda sınıf değişkeni bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuş [$F_{(3-549)}= 2.796$, $p<0.05$]. Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testine göre anlamlı farkın; 5. sınıf ile 6.sınıf öğrencileri arasında olduğu tespit edilmiştir. Sebat alt boyutunda da sınıf değişkeni bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$F_{(3-549)}= 3.479$, $p<0.05$]. Yapılan LSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın; 5. sınıf ile 6.sınıf ve 5.sınıf ile 8.sınıf öğrencileri arasında olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda bulunan anlamlı farklılığın büyüklüğü hakkında bilgi vermesi için etki

büyükliğünün hesaplanması gerekmektedir. Tek yönlü varyans analizinde etki büyüklüğü eta-kare (η^2) olarak adlandırılan bir ilişki katsayısıdır. Bu katsayı Anova tablosundaki gruplar arası varyansın toplam varyansa bölünmesi ile elde edilir ve 0 ile 1 arasında değer almaktadır. Eta-karenin (η^2) alacağı değere göre etki büyüklüğü Green ve Salkind (2005) tarafından 0.01 değerleri için küçük, 0.06 değerleri için orta ve 0.14 değerleri için geniş etki büyüklüğü olarak yorumlanır (Can, 2016).

“Sınıf düzeyi” değişkeni bağlamında bakıldığında hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2=0.05$) olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda sınıf düzeyi değişkeninin hesaplanan etki büyüklüğünün orta düzey etkisinin olduğu söylenebilir. Ölçeğin toplam puanlarına bakıldığında en küçük yaş grubunun bulunduğu 5. sınıf öğrencilerinin 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerine göre okuldaki pozitif yaşantıları algılarında anlamlı farklılaşma görülmektedir. Bu farklılaşma 5.sınıf öğrencilerinin yaşlarının küçük olmasından kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca 5.sınıflarda ders ve konu yoğunluğunun az olması ve sınav kaygılarının başlamaması, okul yaşantılarına yönelik düşüncelerinin daha olumlu olmasına sebep olmuş olabilir. Ayrıca 5. sınıf öğrencilerinin mutlu olmaları, eğlenmeleri, memnuniyetlerinin sağlanması 6, 7, 8. sınıf öğrencilerine göre kolay ve daha zahmetsiz olabilmektedir. Çünkü küçük yaş grubundaki çocuklar basit de olsa çoğu şeyden mutluluk duyabilmektedir.

Okulun Bulunduğu Yerleşim Yeri Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda okulun bulunduğu yerleşim yeri değişkenine ilişkin veriler çizelgede sunulmuştur:

Tablo 4. Okulun bulunduğu yerleşim yeri değişkenine göre öğrencilerinin okuldaki pozitif yaşantılarının incelenmesi

	Boyut	Gruplar	N	Ort.	SS	t	P
Ortaokul Öğrencileri (N=553)	Minnettarlık	Kasaba-Mah.	465	3.63	.52	0.795	0.427
		İlçe Merkezi	88	3.58	.63		
	Haz/Yaşam Coşkusu	Kasaba-Mah.	465	2.88	.52	4.165	0.000
		İlçe Merkezi	88	2.53	.63		
	İyimserlik	Kasaba-Mah.	465	3.51	.74	0.355	0.723
		İlçe Merkezi	88	3.48	.65		
	Sebat	Kasaba-Mah.	465	3.35	.61	0.019	0.985
		İlçe Merkezi	88	3.34	1.27		
	Ölçeğin Tümü	Kasaba-Mah.	465	3.31	.49	1.915	0.056
		İlçe Merkezi	88	3.19	.60		

Tablo 4'te görüldüğü gibi yerleşim yeri değişkenine göre ortaokul öğrencilerinin okuldaki pozitif yaşantılarının incelenmesi için t-testi yapılmış ve ölçeğin minnettarlık, iyimserlik, sebat boyutları ve ölçeğin tümünde okulun bulunduğu yerleşim yeri değişkenine bağlı anlamlı farklılaşma bulunmamıştır. $p>0.05$]. Alt boyutlarda ise anlamlı farklılığın sadece "haz (yaşam coşkusu)" alt boyutunda [$t_{(551)}=4.165$ $p>0.05$] kasaba-mahallede yaşayanlar lehine olduğu bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılıktaki etki büyüklüğünün (d)=0.48 olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda okulun bulunduğu yerleşim yeri değişkeninin haz (yaşam coşkusu) boyutunda etki büyüklüğünün orta düzey etkisinin olduğu söylenebilir. Bu durum kasabalardaki okullarda öğrenci sayılarının daha az olması nedeniyle okullardaki iletişiminin daha etkili olmasından kaynaklanıyor olabilir.

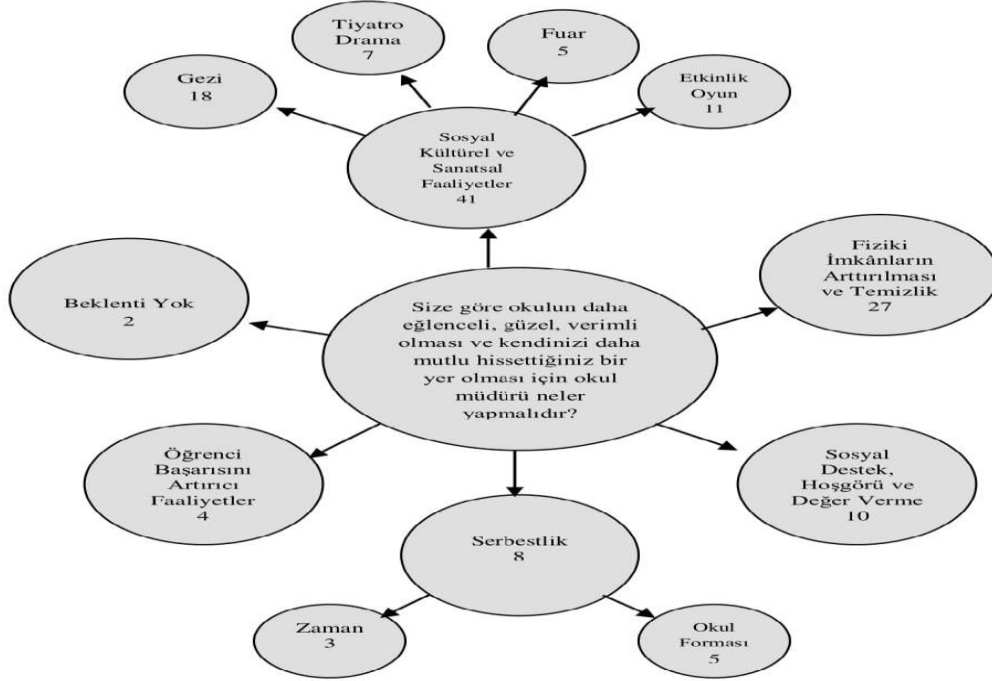
Araştırmanın Nitel Kısımında Elde Edilen Bulgular

Araştırmanın bu kısmı içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Gerekli yerlerde ise veriler sayısallaştırılarak kullanılmıştır. Bu gibi çalışmalar düşüncelerin ve olayların tabii sahasında gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konduğu çalışmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 39). Nitel araştırmalarda elde edilen sonuçlar, konulara ilişkin farklı bir görüş sunabilmektedir. Bu çalışmada nicel araştırma bulgularının nitel veriler kullanılarak geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu kısmında öğrenci görüşlerine göre okulun daha eğlenceli, güzel, verimli olması ve öğrencilerin kendisini daha mutlu için okul yöneticisi (okul müdürü), öğretmenler ve öğrenciler neler yapmalıdır sorusuna cevap aranmıştır.

Ortaokul Öğrencilerinin Okul Yöneticisinden (Okul Müdüründen) Beklentilerine İlişkin Bulgular

Şekil 1. Ortaokul öğrencilerinin okul yöneticisinden (okul müdüründen) beklentileri

Şekil 1’de görüldüğü üzere, öğrencilerin okul yöneticisinden beklentileri incelendiğinde en fazla beklentinin “sosyal, kültürel ve sanatsal faaliyetler” temasında toplandığı görülmektedir. Burada öğrenciler okul müdürlerinden; sanatsal aktiviteleri daha çok sıklaştırmalarını, okul içi ve okul dışı etkinlikler yaparak öğrencilerin farklı faaliyetler yapmalarına imkân tanınmasını ve fırsatlar oluşturmasını bunu yaparken de öğrenci fikirlerini dikkate almasını beklemektedirler. Öğrencilerin görüşleri incelendiğinde en çok bu tema ile ilgili olan gezi, tiyatro-drama, fuar, etkinlik-oyun alt temalarında beklentilerin sıklaştığı görülmektedir. Bu alt temalar içerisinde de en çok dağılım ise “gezi” alt temasındadır. Öğrenciler okul müdürlerinden gezilere götürmesini, sanatsal aktiviteler yapmaya fırsat tanınmasını, fuarlara katılım göstermesini, tiyatro etkinlikleri düzenlemesini, oyun ve fiziksel etkinlikler için imkân oluşturmasını beklemektedirler. Buradan hareketle öğrencilerin gezmeyi sevdiği, yeni yerler görmek istedikleri görüşüne ulaşılabilir. Bu alt tema ile ilgili öne çıkan öğrenci görüşü aşağıda sunulmuştur:

Ö14. Okul müdürü “Gezi, piknik, okul içi etkinlikler ve tiyatrolar yapmalı.”

Bu tema içerisinde ikinci olarak en çok beklenti ise “oyun ve etkinlik” alt temasında toplandığı görülmektedir. Öğrenciler; turnuvalar yapılmasını, fiziksel etkinliklere daha çok yer verilmesini, eğlenceli bir okul ortamı oluşturulmasını, derslerin oyunlarla eğlenceli hale getirilmesine imkân tanınmasını beklemektedir. Bu alt tema ile ilgili öne çıkan öğrenci görüşü aşağıda sunulmuştur:

Ö46. Okul Müdürü “Okul bahçesine oyun alanları yaptırmalı.”

Bu tema içerisinde üçüncü olarak en çok beklenti “fiziki imkânların artırılması ve temizlik” temasına yönelik olduğu görülmektedir. Öğrenciler yaşama alanlarında iyileştirmeler istemekte, okulda pozitif bir yaşantı ortamı sağlamak için çevre düzenlemesi yapılması, spor sahaları oluşturulması, okul bahçesinin güzelleştirilmesi, çimlendirilmesini beklemektedirler. Bu tema ile ilgili öne çıkan öğrenci görüşü aşağıda sunulmuştur.

Ö30. Okul Müdürü “Spor aletleri yaptırmalı, sınıflara klima taktırmalı, sıraları tekli yapmalıdır, kantini düzenlenmelidir, futbol sahası yaptırmalıdır.”

“Sosyal destek, hoşgörülü davranma ve değer verme” temasında ele alınan görüşler incelendiğinde; öğrencilerin okul müdürleri tarafından değerli görülmek istedikleri, kendilerine iyi davranılmasını bekledikleri, kendilerine aşağılayıcı ve kaba sözler kullanılmamasını istedikleri görülmektedir. Öğrenciler ihtiyaç duyduklarında yardımına koşacak bir okul müdürü beklentisi içerisinde. Bu tema ile ilgili öne çıkan öğrenci görüşü aşağıda sunulmuştur.

Ö10. Okul Müdürleri “Öğrencilere karşı sert olmak yerine biraz daha yumuşak davranmalı, olayları anlayarak müdahale etmeli.”

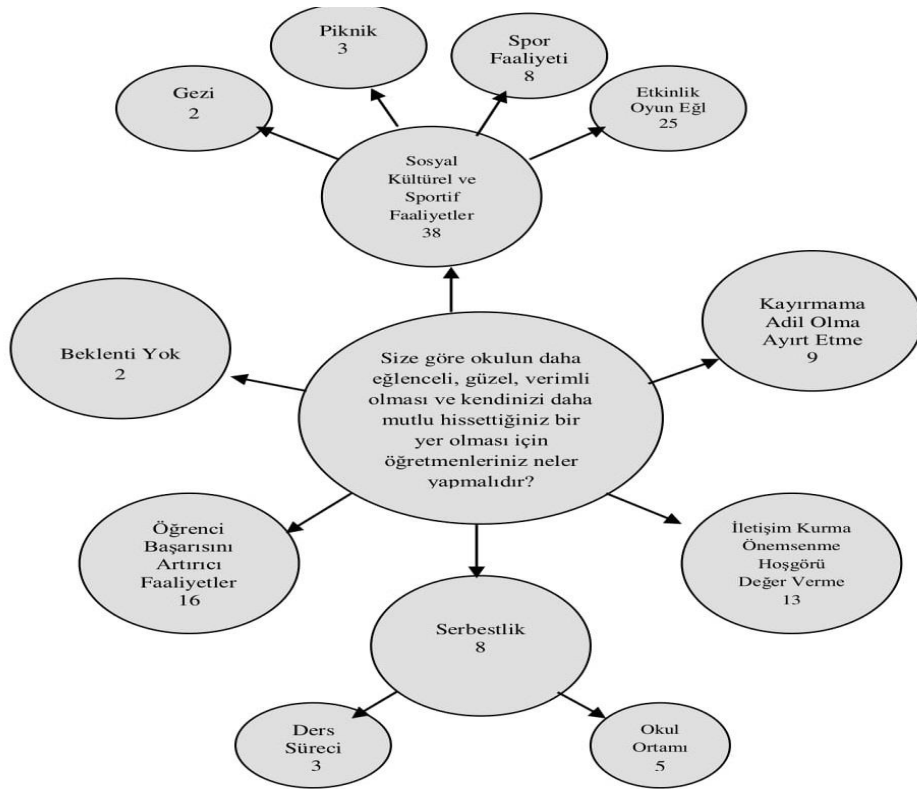
“Serbestlik” temasında öğrencilerin okul müdürlerinden beklentileri incelendiğinde ilk karşımıza çıkan okul formaları olmaktadır. Serbestlik konusunda karşımıza çıkan bir diğer alt tema ise “zaman”dır. Öğrenciler okulda geçirdikleri zaman konusunda rahat davranmak istemektedirler. Ders saatlerinin kısalması, teneffüs sürelerinin ve serbest zamanların uzatılması konusunda beklentileri vardır.

“Öğrenci başarısını artırıcı faaliyetler” temasında okul müdüründen beklentilere dağılım oran azdır. Öğrenciler ders başarısı konusunda okul müdüründen beklentileri genellikle okulun huzurunu bozan öğrencilere yöneliktir. Bu tema ile ilgili öne çıkan öğrenci görüşü aşağıda sunulmuştur.

Ö62. Okul müdürleri “Tenefüs saatlerini uzatmalı.”

“Beklenti yok” teması öğrencilerin en az beklenti gösterdikleri tema olmuştur. Okul müdüründen beklentisi olmayan 2 öğrencinin olduğu görülmüştür. Bu konuda beklentinin olmaması öğrencilerin umutsuzluk içinde olduğu, müdürden herhangi bir istekte bulunmak istemedikleri sonucuna ulaşılabilir. Bu öğrencilerin beklentilerinin olmaması kendilerini okula yabancı hissetmelerinden, okulda kendilerini değersiz görmelerinden veya okulu sevmemelerinden kaynaklanıyor olabilir.

Ortaokul Öğrencilerinin Öğretmenlerinden Beklentilerine İlişkin Bulgular

Şekil 2. Ortaokul öğrencilerinin öğretmenlerinden beklentileri

Şekil 2’de görüldüğü üzere öğrencilerin öğretmenlerinden beklentileri konusunda en fazla beklentinin “sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere” yönelik olduğu görülmüştür. Öğrenciler derslerde sürekli susturularak bir başarı elde edilemeyeceği, sağlıklı iletişim sağlanması gerektiği, aktif katılımın sağlanması gerektiği görüşlerini belirtmiştir. Derslerin eğlenceli hale getirilmesi gerektiğinden bahsetmişlerdir. Ders esnasında spor, müzik ve sosyal etkinliklerden faydalanılması gerektiğinden ve aktif katılım sağlayacakları faaliyetlere de yer verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Öğrenciler sırada oturup ders dinlemek istemekte gezerek, eğlenerek, oyun temelli öğrenmek istemektedirler. Bu noktada dikkat çeken alt tema “etkinlik, eğlence ve oyun”

temasıdır. Öğrencilerin çoğunluğu bu tema ile ilgili görüşler belirtmiştir. Bu alt tema ile ilgili öne çıkan öğrenci görüşü aşağıda sunulmuştur.

Ö41. Öğretmenler *“Öğrencilerin sıkılmaması için dersi daha verimli ve eğlenceli hale getirmeli, farklı eğlenceli etkinlikler yaptırmalıdır.”*

Öğrencilerin öğretmenlerden ikinci sırada beklenti oluşturan tema *“öğrenci başarısını artırıcı faaliyetlerdir.”* Öğrenciler okul ortamında hem mutlu, huzurlu olmak istemekte hem de derslerinde başarılı olabilmeyi arzulamaktadır. Öğrenciler okul yaşantılarında akademik olarak başarılı olabilmeleri için öğretmenlerinden ders disiplini sağlamalarını beklemektedir. Öğrencileri ders esnasında rahatsız edecek etkenlerin öğretmenler tarafından en aza indirilmesini beklemektedir. Ders işlenirken sessizliği sağlamalarını, derse zamanında gelmelerini, derste öğrenciyi rahatsız eden kişileri uyarmasını, ders anlatırken anlaşılır olmalarını, dersleri daha kolay bir dille anlatmalarını beklemektedirler. Bunun içinde materyal kullanımı ile ilgili görüşler sunmuşlardır. Bu tema ile ilgili öne çıkan öğrenci görüşü aşağıda sunulmuştur.

Ö6. Öğretmenler *“Ders anlatırken somut malzemelerden yararlanmalı ve derse materyaller getirmelidir.”*

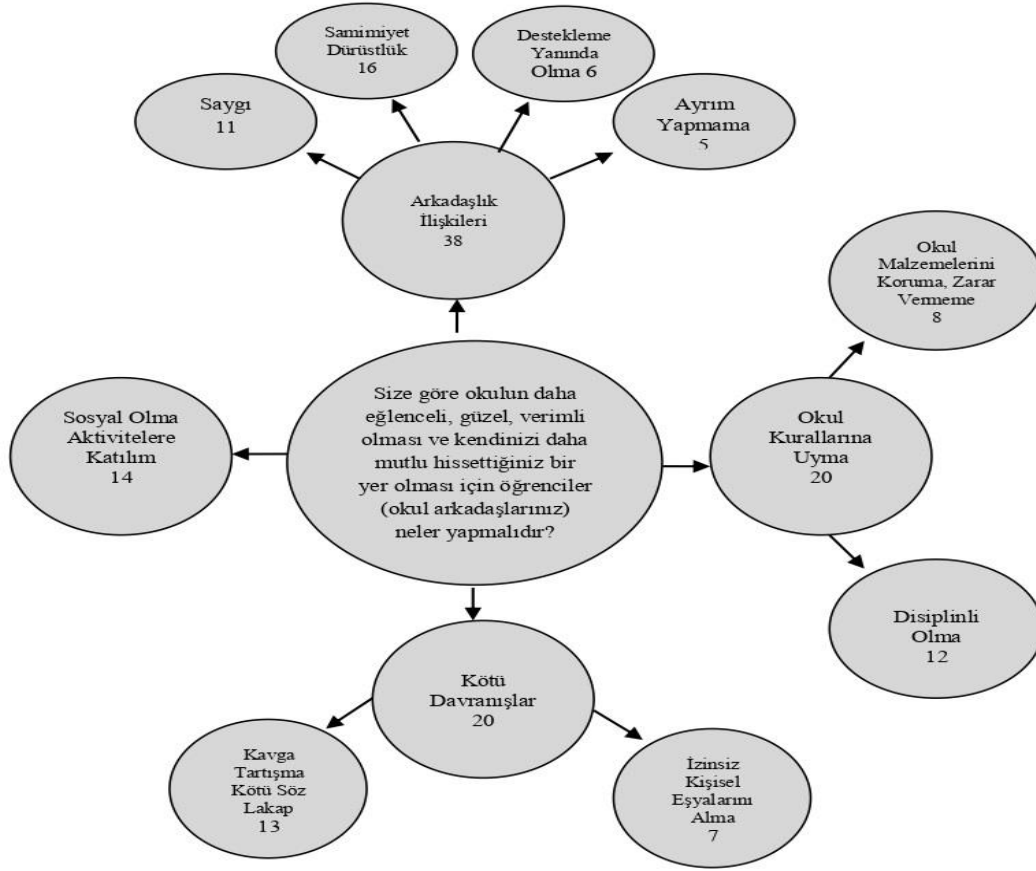
“İletişim kurma, önemsenme, hoşgörülü davranma değer verme” teması incelendiğinde öğrencilerin kendileri ile etkili iletişim kurulmasını istedikleri, kendilerine karşı güler yüzlü olunmasını, öğretmenlerin kendilerine anlayışlı olmalarını, kibar davranmalarını bekledikleri görülmektedir. Bu tema ile ilgili öne çıkan öğrenci görüşü aşağıda sunulmuştur.

Ö7. Öğretmenler, *öğrencilere arkadaş gibi davranılmalı, sıkıntılarımızda gelip dertleşmeliler.*

Öğrencilerin *“serbestlik”* temasına yönelik görüşleri incelendiğinde ders sürecinde rahatlık ve okul ortamında rahatlık karşımıza çıkmaktadır. Öğrenciler ders sürecinde rahatlıkta; dersten erken çıkma, ders içerisinde boşluklar oluşturulmasını isteme, sürekli ders işlenmemesi gibi beklentilerin olduğu görülmektedir. Öğrencilerin okul ortamında rahatlık konusunda dersleri farklı ortamlarda görme, film izleme günleri yapma gibi beklentileri görülmektedir. Bu tema ile ilgili öne çıkan öğrenci görüşü aşağıda sunulmuştur. Ö18. Öğretmenler *“40 dakika boyunca sürekli ders işlenmemelidir, sınavlar kolay olmalı.”*

“Beklenti yok” temasındaki görüşler öğrencilerin okul ile ilgili düşüncelerinden kaynaklanmış olabilmektedir. Öğrenciler ya öğretmenlerinden uzak ve kendi halinde kalmak istemekte veya beklentileri karşılanmış, memnuniyetleri sağlanmış olabilir.

Ortaokul Öğrencilerinin Okul Arkadaşlarından (Akran Gruplarından) Beklentilerine İlişkin Bulgular

Şekil 3. Ortaokul öğrencilerinin okul arkadaşlarından (akran gruplarından) beklentileri

Şekil 3'te görüldüğü üzere, öğrencilerin okul arkadaşlarından beklentileri konusunda en fazla beklenti "arkadaşlık ilişkileri" temasındadır. Öğrenciler arkadaşlarından iyi ilişkiler kurmalarını istemektedir. Okul ortamında ve sınıfta; örnek davranışlar sergilemelerini, davranışlarında duyarlı olmalarını, görüşlerine saygı duymalarını, ayırım yapmamalarını ve kız erkek ayırımına karşı daha dikkatli olmalarını beklemektedirler. "Samimiyet ve dürüstlük" ile ilgili öğrencilerin okul arkadaşlarından beklentileri incelendiğinde; öğrenciler arkadaşlarından davranışlarında samimi olmalarını bekledikleri görülmektedir. "Saygı" alt temasında öğrenciler okul yaşantılarında arkadaşlarından saygılı olmaları beklenmektedir. Öğrenciler arkadaşlarından; örnek davranışlar göstermelerini, sadece kendilerine değil okulda öğretmenlerine karşı da saygılı olmalarını, herkesin düşüncelerini önemsemelerini beklemektedir. Arkadaşlık ilişkilerinde bir diğer beklenti ise "destekleme, yanında olma" alt teması ile ilgilidir. Öğrenciler, arkadaşlarından destek görmek istemektedir. Yaptıkları

işlerde, etkinliklerde arkadaşlarını yanında görmeyi beklemektedirler. Arkadaşlık ilişkilerinde diğer bir beklenti de “ayrım yapmama” alt teması ile ilgilidir. Öğrenciler arkadaşlık ilişkilerinde arkadaşlarının ayrım yapmamasını beklemektedirler. Kız erkek ayrımı yapılmasını istememekte ve oyunlarda birlikte oynamayı istemektedirler. Bu tema ile ilgili öne çıkan öğrenci görüşü aşağıda sunulmuştur.

Ö33. *Arkadaşlar “Aktivitelere herkes katılım göstermelidir, dürüst ve anlayışlı olunmalıdır.”*

Öğrencilerin okul arkadaşlarından beklentileri konusunda en fazla beklentinin bulunduğu bir sonraki tema “kötü davranış”lardır. Öğrenciler okul ortamında arkadaşlarının kötü davranışlarda bulunmasından rahatsızlık duymaktadır. Hoşa gitmeyecek davranışlardan kaçınmalarını beklemektedirler. Birbirleriyle küsmemeleri, vurmamaları, zarar vermemeleri beklenmektedir. Öğrenciler birbirlerine kaba, kötü davranılmamasını beklenmektedir ve şiddet uygulamaması görüşlerini dile getirmişlerdir. Bir diğer beklenti “kavga, tartışma, kötü söz ve lakap” teması ile ilgilidir. Öğrenciler okulda arkadaşlarından kavga etmemelerini, tartışma ortamı yaratmamalarını, lakap takmamalarını ve kötü söz kullanmamalarını beklemektedirler. “İzinsiz kişisel eşyalarını alma” teması ile ilgili; öğrenciler eşyalarının izinsiz olarak alınmasından rahatsızlık duymaktadır. Bu sebeple arkadaşlarından eşyalarını izin isteyerek almalarını beklemektedirler. Bu tema ile ilgili öne çıkan öğrenci görüşü aşağıda sunulmuştur.

Ö41. *Arkadaşlar “Anlaşmazlıklarda hemen kavga olmasın, konuşarak sorunlar çözülsün.”*

Öğrencilerin arkadaşlarından beklentileri konusunda en çok beklentinin olduğu bir sonraki tema “sosyal olma ve aktivitelere katılım”dır. Öğrenciler arkadaşlarından sosyal olmalarını ile beraber etkinliklerde yabancı kalmamalarını, katılım göstermelerini de beklemektedir. Öğrenciler birlikte hareket etmekten memnuniyet duymakta yalnız kalmaktan kaçınmaktadırlar. Bu sebeple arkadaşlarından da bu konuda destek almak ve sosyal ilişkiler kurmak istemektedirler. Arkadaşlarından aktivitelere katılmalarını, bu aktivitelerde zorluk çıkarmamalarını, sosyal etkinliklere katılım göstermelerini, cesaretli olmalarını, etkinliklerde saygılı olmalarını beklemektedirler. Bu tema ile ilgili öne çıkan öğrenci görüşü aşağıda sunulmuştur.

Ö25. *Arkadaşlar “Sosyal aktivitelere saygı gösterip katılmalılar.”*

Öğrencilerin arkadaşlarından beklentileri konusunda bir sonraki tema “Okul kurallarına uyma”dır. Öğrenciler huzurlu bir ortamda yaşantı geçirebilmek için arkadaşlarından kurallara uymalarını beklemektedirler. Bu tema içerisinde

disiplinli olma alt teması ile ilgili öğrenciler arkadaşlarından kurallara uymalarını ve kendi özgür alanlarına müdahale edilmemesini beklemektedirler. Bu konuda; koridorlarda sınav esnasında bağırılmaları, yerlere çöp atmamaları, derslere katılmaları, dersin huzurunu bozmamaları ve disiplinli olmaları gibi beklentileri vardır. Öğrenciler okul arkadaşlarından beklentileri konusunda okul malzemelerini koruma, zarar vermeme alt teması ile ilgili görüş belirtmişlerdir. Öğrenciler okulun mallarına zarar verilmesinden rahatsızlık duymaktadırlar. Okulun malzemelerine zarar gelmesi istenmemektedir. Bu alt temalar ile ilgili öne çıkan öğrenci görüşleri aşağıda sunulmuştur.

Ö.39 Arkadaşlar *“Mutlu ve huzurlu ortam oluştursunlar.”*

Ö6. Arkadaşlar *“Okulun mallarına zarar vermesinler ve daima korusunlar.”*

TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlarının karşılaştırılıp tartışmasına ve sonuçlara dayalı olarak önerilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Nicel Boyutuna İlişkin Tartışma ve Sonuç

Ortaokul öğrencilerinin okuldaki pozitif yaşantılarını incelemeyi amaçlayan bu çalışmada ölçek alt boyutlarından alınan puan ortalamaları en yüksek olandan başlanarak sıralanırsa 1)Minnettarlık, 2)İyimserlik, 3)Sebat ve 4)Haz boyutu şeklinde bir sıralama oluşmaktadır. Öğrencilerin okuldaki pozitif yaşantılarının ölçeğin tümünde ve alt boyutlarında iyi düzeyde ve olumlu olduğu görülmektedir. Öğrenciler okulda kendilerini şanslı, memnun, mutlu ve heyecanlı görmektedir. Buradan hareketle öğrencilerin okul ortamında en çok minnet duyma, hoşnut olma, iyiliğe karşı kendini borçlu hissetme ile ilgili olumlu düşüncelerinin olduğu görülmektedir. Telef (2016) tarafından yapılan çalışmada elde edilen bulgular bu çalışmayı destekler niteliktedir. Öğrencilerin görüşlerinden hareketle, ortaokul öğrencilerinin okuldaki pozitif yaşantılarına cinsiyet değişkeni bağlamında bakıldığında toplam ölçek ortalaması, minnettarlık, haz (yaşam coşkusu), iyimserlik ve sebat alt boyutlarında grupların (erkek-kız) ortalamaları arasında istatistiksel olarak kızlar lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Etki büyüklükleri küçük olmasına rağmen kızların minnettarlık, haz (yaşam coşkusu), iyimserlik, sebat ve toplam ölçek puanları; erkeklerin minnettarlık, haz(yaşam coşkusu), sebat ve toplam ölçek puanlarından fazla olduğu görülmüştür. Gökyer (2012: 913-938), öğrencilerin yöneticilerden, öğretmenlerden, arkadaşlarından ve velilerden beklentileri konusunda yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin okuldaki beklentileri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Erkek öğrencilerin okuldaki beklentilerini kız öğrencilere göre daha

düşük bulunmuştur. Bellici (2015) öğrencilerle ilgili yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin okula bağlanma düzeylerinde kız öğrencilerin düşüncelerinin daha iyi olduğunu ve kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okula bağlılığının daha yüksek olduğu görülmüştür. Eriş ve Anıl (2016: 491-503.) öğrencilerin yaşam kalitesi seviyeleri ile ilgili yapmış oldukları araştırmada da öğrencilerin okul yaşantılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Kız öğrencilerin okul yaşantılarına daha olumlu baktıkları sonucuna ulaşılmıştır. İlgili çalışmalarda da görüldüğü gibi öğrencilerin okuldaki pozitif yaşantılarında cinsiyetin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunlar da yapılan çalışmayı destekler niteliktedir. Alan yazın incelendiğinde okul yaşantılarındaki pozitif algıda cinsiyetin etkisinin olmadığını belirten çalışmalar da bulunmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin görüşlerine göre, ortaokul öğrencilerinin okuldaki pozitif yaşantılarına sınıf düzeyi değişkeni bağlamında bakıldığında toplam ölçek ortalaması, minnettarlık, haz, iyimserlik ve sebat alt boyutlarında grupların (5-6-7-8. sınıf) ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Buradan hareketle alt sınıflardaki öğrencilerin pozitif yaşantılarına ilişkin algılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bilgiç ve Sarı (2010) tarafından yapılan araştırmada da; yaş grubu düşük öğrencilerin okul algılarının daha olumlu olduğu sonucu elde edilmiştir. Bellici (2015) öğrencilerin okula bağlılığı ile ilgili yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin sınıf düzeylerinin ilerledikçe okula olan bağlılıklarının düştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu sonuçlar yapılan çalışmayı destekler niteliktedir.

Okuldaki pozitif yaşantılar ile ilgili 5. sınıf öğrencileri 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerine göre okul ortamında daha olumlu yaşantılar geçirdikleri çalışmanın bulgularında elde edilmiştir. Bunun sebebi olarak öğrencilerde, sınıf düzeyi arttıkça gelecek endişelerinin artması ve meslek seçimi kaygılarının oluşmaya başlaması gibi etkenlerin olduğu söylenebilir. Öğrencilerin okuldaki pozitif yaşantıları okulun bulunduğu yerleşim yeri değişkeni bağlamında incelenmiştir Buradan elde edilen sonuca göre öğrencilerin okuldaki pozitif yaşantılarında okulun bulunduğu yerleşim yerinin haz alt boyutu haricinde bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Buna öğrencilerin şehir stresinden, kalabalıktan uzak olması etkili olmuş olabilir. Eriş ve Anıl (2016: 491-503.) çalışmalarında öğrencilerin okullardaki yaşam kalitesinde ailelerinin ikamet ettiği yerleşim yerinin türüne göre, köy, kasaba ve merkez değişkeni bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlar yapılan bu çalışmayı destekler niteliktedir. Ayrıca ölçeğin tümü ve üç alt boyutunda anlamlı bir farklılaşma olmasa da aritmetik ortalamalar incelendiğinde kasaba mahalle yerleşim yerinde bulunan

okullardaki öğrencilerin pozitif okul yaşantılarında görüşlerin daha olumlu olduğu görülmektedir. Bunun sebebi kasaba mahallelerdeki okullarda ilişkilerin daha samimi olması, öğrencilerin okulu benimsemesi ve sahiplenmesi, öğretmenlerin az öğrenci bulunan ve sakin okullarda daha verimli çalışma imkânı bulmaları gösterilebilir. Kasaba ve mahallelerdeki okullarda öğrenci sayısının az olması öğrenci beklentilerinin karşılık bulmasının da kolay olmasını sağlamaktadır. Öğülmüş ve Özdemir (2013) yapmış oldukları araştırmada okul büyüklüğünün öğrencilerin deneyimlerini ve bunun sonucu olarak da gelişimlerini etkileyen bir faktör olduğunu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre küçük okullardaki öğrencilerin daha fazla davranış geliştirdiği ve ders dışı etkinliklere daha çok katıldığı, daha fazla sorumluluk gerektiren işler edindiği, davranış alanlarında doyumunu daha yüksek olduğu, öğrencilerin ilişkilerinde ve moralinde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın Nitel Boyutuna İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmada öğrencilerin; okul müdürlerinden, öğretmenlerinden ve akranlarından beklentileri incelenmiştir. Öğrencilerin okul müdürlerinden beklentileri incelendiğinde; beklentilerin altı tema etrafında toplandığı görülmektedir. Bu temalar; sosyal, kültürel ve sanatsal faaliyetler”, “fiziki imkânların artırılması ve temizlik”, “serbestlik”, sosyal destek, hoşgörülü davranma ve değer verme”, öğrenci başarısını artırıcı faaliyetler”, “beklenti yok” temalarıdır. Öğrenci görüşlerinden hareketle “sosyal, kültürel ve sanatsal faaliyetler” temasında en fazla beklenti olduğu görülmektedir. Sarı (2012) öğrencilerinin okul yaşantıları ile ilgili yapmış olduğu çalışmada, okulun sosyo-ekonomik düzeyinin okullardaki yaşam kalitesinde önemli bir belirleyicisi olduğu ve okulun imkânlarının artması ile öğrencilerin okullara yönelik duygu ve düşüncelerinin de olumlu yönde artacağı sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen araştırmalarda bu çalışmayı destekler niteliktedir. Öğrencilerin okuldan beklentileri incelendiğinde en çok beklentinin gezi yapılması ile ilgili olduğu görülmüştür. Öğrenciler yeni yerler görmek, gezerek ve görerek öğrenme imkânlarının olmasını beklemektedirler. Öğrenciler okul müdürlerinden geziler düzenlemesini, okulun fiziki imkânlarını artırmasını ve temiz bir okul ortamı oluşturmasını beklemektedirler. Backman vd., (2012: 550-580) Sınıf İçinde ve Ötesinde Öğrenme: Okuldaki Olumlu Deneyimlerini Seslendiren Zorunlu Okul Öğrencileri adlı çalışmada okulda gezilerin düzenlenmesi ile öğrencilerin olumlu okul deneyimleri edineceği belirtilmiştir. Böylelikle olumlu okul deneyimleri edinen öğrencilerin okula yönelik tutumları gelişecek, beklentileri karşılanan öğrenciler okulda daha mutlu olacaktır. Öğrenciler okul müdürlerinden okulda kültürel ve sanatsal faaliyetlere sık sık yer verilmesini, kendilerini mutlu edecek etkinlikler yapılmasını, spor ve oyun

etkinliklerinin artırılmasını beklemektedirler. Recepoğlu (2008) “Okul Müdürlerinin Mizah Yeteneğinin Öğretmenlerin İş Doyumlarına Etkisi” adlı çalışmada okul yöneticilerinin mizah duygusunun okul ortamını olumlu etkilediği, okul müdürlerinin öğrencilerine karşı samimi olmasını gerektiği, onlara yakın davranması, onların görüşlerini dikkate alması okul ortamında pozitif bir havanın oluşacağını ifade etmektedir. Böylelikle daha güzel bir öğrenme ortamı oluşacağı düşünülmektedir. İlgili araştırmada da değinildiği gibi öğrencilerin pozitif okul yaşantısı için müdürlerden beklentileri olmaktadır. Okul yöneticilerinin de bu beklentileri en etkili şekilde karşılaması ile öğrencilerin yaşam alanlarının gelişeceği düşünülmektedir. Öğrencilerin okul müdürlerinden beklentileri incelendiğinde dikkat çeken bir durum da öğrencilerin desteklenmek istedikleri, görüşlerinin dikkate alınmasını ve değer verilmesini istemeleri, kendilerine karşı saygı ve hoşgörü ile yaklaşılmasını bekledikleri görülmektedir. Okul müdürleri “Hoşgörülü davranılmalı, haksızlık yapmamalı, bize değer verdiğini hissettirmeli, hiçbir öğrenciye bağırılmamalı.” şeklinde öğrenciler görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin okul ortamında söz sahibi olmak istedikleri görülmektedir. Backman ve arkadaşlarının (2012: 550-580) yapmış olduğu araştırmasında da öğrencilerin görüşlerinin dinlenmesi gerektiği, eğitim araştırmalarında öğrenci görüşlerinin önemsenmesinin gerektiği, okulların niteliğinin artırılmasında ve okul ortamında öğrenciler için pozitif yaşantı ortamları yaratmada öğrencileri görüşlerine değer verilmesinin önemli olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Akademik başarıya ilişkin okul müdürlerinden beklenti azdır. Ders başarısı ve genel akademik başarıda beklentilerin genellikle öğretmenlerden daha fazla olduğu görülmektedir. Ustabas (2017) “Ortaokul Öğrencilerinin Okula Uyumunda Okul Yönetimi Ve Öğretmenlerden Beklentileri” adlı çalışmada okul ortamında sadece ders etkinliklerinin yapılmaması bunun yanında sosyal etkinliklere de yer verilmesi, aktivitelerini yapılacağı alanların oluşturulması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Bu araştırmada da sosyal faaliyetlere yönelik öğrencilerin okuldan beklenti içinde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin görüşlerinden hareketle öğretmenlerinden beklentileri incelendiğinde; beklentilerin altı tema etrafında toplandığı görülmektedir. Bu temalar; sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler”, “kayırmama, adil olma ve ayırt etme”, “serbestlik”, “iletişim kurma, önemsenme, hoşgörülü davranma, değer verme”, öğrenci başarısını artırıcı faaliyetler”, ve “beklenti yok” temalarıdır. Okul ortamının daha eğlenceli bir yer olması ve öğrencilerin okulda kendilerini daha mutlu hissetmeleri için öğretmenlerinden beklentileri vardır. Öğrencilerin öğretmenlerinden beklentileri incelendiğinde en çok beklentilerin sosyal faaliyetler, kültürel etkinlikler ve spor aktiviteleri ile ilgili olduğu görülmektedir. Telli vd., (2008)

ilgili çalışmalarında öğrenciler öğretmenlerinden kendileri ile ilgilenmelerini, iletişim kurmalarını, eğitsel etkinlikler yapılabilecek sınıf ortamlarının düzenlemelerini ve etkinliklerin artırılması beklemektedir.

Öğrencilerin öğretmenlerinden sosyal etkinliklere daha fazla ağırlık vermelerini bekledikleri görülmektedir. Öğrencilerin beklentilerinin oyun, etkinlik ve eğlence alt temasına yönelik fazlaştığı görülmektedir. Öğrencilerin okul ortamında oyun ve eğlence içerikli etkinlikleri yapmaktan hoşlandıkları ve bu tür faaliyetlerin olmasını istedikleri görülmektedir. Öğrenciler öğretmenlerinden pikniğe ve geziye götürmelerini bekledikleri, en çok eğlendikleri ve akıllarda bir anı olarak kalan piknikleri çok sevdiğini görülmektedir. Spor aktivitelerine yönelik öğretmenlerden beklentiler de fazladır. Öğrenciler okul ortamında spor faaliyetlerine daha çok yer verilmesini istemektedirler. Dinç ve Onat (2002) yapmış oldukları ilgili çalışmalarında, öğrencilerin yaşam alanları olan okullarda bina yapısı, sınıflar ve okul bahçesi öğrencilerin hem okul yaşantılarında hem de ders başarıları açısından önemli olduğu, okulların öğrencilerin istek ve arzularını tam anlamıyla karşılamadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Okulların öğrenci ilgi, istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmesi gerektiği, olanaklarının artırılması gerektiği ve bu yönde öğrenci beklentilerinin karşılanması gerektiği vurgulanmıştır. İlgili araştırmalar da incelendiğinde okulların fiziki yapısı güzelleştirilmesi, resim, müzik, yarışma, fuar, tören gibi sosyal gelişimi sağlayan etkinlikler yapılması önem taşımaktadır. Yılmaz (2007) öğrencilerin okul yaşamındaki niteliğe ilişkin yapmış olduğu çalışmada; öğretmenlerin öğrencilere ilgisinin önemini ifade etmiştir. Öğretmenlerin ilgi göstermesi ile öğrencilerin okuldan memnuniyet duyması artacak, okula isteyerek ve severek gelmeleri sağlanacak, öğrencilerin öğretmenleri ile ilgili olumlu algıları oluşacak ve okul yaşantısı olumlu hale gelebilecektir. Öğrenciler; öğretmenlerinden sorunları ile ilgilenmelerini ve onları çözmeye çalışmalarını, anlamaya çalışmalarını ve kendilerine yakınlık göstermelerini beklemektedir. Öğrencilerin okul ortamında bir diğer beklentileri de ders içinde ve ders dışında serbest olmak istemeleridir. Öğrenciler öğretmenlerinden; derslerini eğlenceli ve oyun temelli işlemelerini, yazılılarda kolaylık sağlamalarını, sürekli yazı yazdırmamalarını, teneffüs sürelerini uzatmalarını, ders sonlarında serbest zaman bırakmalarını beklemektedir.

Öğrencilerin görüşlerinden hareketle akranlarından (okul arkadaşlarından) beklentileri incelendiğinde; beklentilerin beş tema etrafında toplandığı görülmektedir. Bu temalar; "arkadaşlık ilişkileri", "kötü davranışlar", "sosyal olma, aktivitelere katılım", "disiplinli olma, okulun kurallarına uyma", ve son olarak da "okul malzemelerini koruma ve zarar vermeme" temalarıdır.

Öğrencilerin görüşleri incelendiğinde “arkadaşlık ilişkileri” teması ile ilgili daha fazla beklenti oluştuğu görülmüştür. Öğrencilerin okul ortamının eğlenceli, güzel ve verimli olması, kendilerini okulda daha mutlu hissetmeleri için arkadaşlarından saygı duyma, ayırım yapmama ve desteklenme, ilişkilerinde samimi olma ve dürüst davranma gibi beklentiler içerisinde olduğu görülmektedir. Öğrenciler okul ortamındaki ilişkilerinde hem kendilerine saygı duyulmasını beklemekte hem de karşılıklı saygının tüm paydaşlar arasında olmasını istemektedirler. Öğrenciler akranlarından küfür içerikli sözler söylememelerini, kavgalardan uzak durmalarını, kendilerini incitecek hareketlerden kaçınmalarını beklemektedir. Bu beklentilerin dikkate alınması hem öğrencinin kendi yaşantısını hem de arkadaşlarının okul yaşantısını olumlu etkileyebilmektedir.

Öğrencilerin beklentisinin yüksek olduğu bir konu da lakap takmadır. Öğrenciler kendilerine yönelik olumsuz ifadeler kullanılmamasını beklemektedir. Öğrenciler kendilerini rencide edici ifadelerden rahatsızlık duymakta, arkadaşlarından güzel şeyler duymak istemekte ve iyi ilişkiler kurmalarını beklemektedir. Backman ve arkadaşlarının (2012: 550-580) yapmış olduğu araştırmada öğrencilerin okul ortamında arkadaşlık kurmasının ve bunu sürdürmesinin okulda iyi vakit geçirmeleri üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu sonucuna ulaşmıştır. Öğrenciler arkadaşlarından “samimi olma ve dürüst davranma” ve “kötü davranışlar” temaları ile ilgili beklentileri olduğu görülmektedir. Arkadaşlarından davranışlarında samimi ve dürüst olmalarını istemektedirler. Öğrenciler ayrıca eşyalarının izinsiz bir şekilde alınmasından ve kullanılmasından rahatsızlık duymaktadır. Öğrenciler arkadaşlarından okuldaki aktivitelere katılmalarını, bu aktivitelerde zorluk çıkarmamalarını, sosyal etkinliklerde istekli olmalarını görmeyi arzu ettikleri anlaşılmaktadır.

ÖNERİLER

Ortaokul öğrencilerinin okuldaki yaşantılarının daha pozitif hale getirilmesi ve öğrencilerin okuldan beklentilerinin karşılanmasına ilişkin araştırma bulguları bütüncül bir yaklaşımla ele alındığında geleneksel okul kavramının yeniden gözden geçirilmesinin bir ihtiyaç olduğu ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin okulu sadece ders görülen bir yer olarak görmek istemedikleri açıktır. Bu sebeple:

- 1.Okullarda sosyal, sanatsal ve sportif faaliyetlere daha fazla yer verilmelidir. Yapılan sosyal, sanatsal ve sportif faaliyetlerin içeriği ve faaliyet sayısı arttırılmalıdır.

- 2.Öğrencilerinin okullardaki yaşantılarında iyileştirmeler ve geliştirmeler yaparken öğrencilerin görüşlerine daha fazla yer verilmesi yararlı olacaktır.
- 3.Öğrencilerin okul ortamındaki yaşantılarında sınıf düzeylerinin, cinsiyetlerin beklentileri farklılık gösterebilmektedir. Bu sebeple pozitif bir yaşantı ortamı oluşturmak için her sınıf düzeyinin ve cinsiyetin beklentilerini karşılayacak iyileştirmeler, geliştirmeler yapılması yararlı olacaktır. Bu iyileştirme faaliyetleri için üniversitelerden uzman desteği sağlanabilir.
- 4.Okullarda fiziki ortamların öğrencilerin kullanabileceği şekilde tasarlanması, okulun iç ve dış çevre düzenlemesinin öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olması sağlanmalıdır.
5. Bu çalışma ortaokul öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Daha bütüncül bir yaklaşımla ilkokul, ortaokul ve liseleri kapsayacak daha geniş örneklemeler üzerinde çalışmalar yapılabilir.
- 6.Üniversite öğrencilerinin örnekleme alınacağı bir çalışma yükseköğretimde tasarlanabilir.

KAYNAKÇA

- Argon, T., Özçelik, N. (2007). İlköğretim Okul Yöneticilerinin Değişimi Yönetme Yeterlikleri, *Mehmet Akif Üniversitesi Eğt. Fak. Dergisi*, 17, 77-94.
- Alkan, V., Şimşek, S., ve Armağan E. B. (2019). Karma yöntem: öyküleyici alan yazın incelemesi, *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 559-582.
- Azar, A. (2011). Türkiye'deki Öğretmen Eğitimi Üzerine Bir Söylem: Nitelik mi, Nicelik mi?, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(1), 36-38.
- Backman Y., Alerby E., Bergmark, U., Gardelli, Å., Hertting, K., Kostenius, C., Öhrling, K. (2012). Learning Within and Beyond the Classroom: Compulsory School Students Voicing Their Positive Experiences of School, *Scandinavian Journal of Educational Research*, 56(5), 550-580.
- Balcı, A. (2019). Etkili Okul, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 12(1), 60-70.
- Balyemez, S. (2017). "Okul" Kelimesi, "Ekol" den mi Geliyor?, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 40(1), 115-147.
- Bellici, N. (2015). Ortaokul öğrencilerinde okula bağlanmanın çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 48-65.
- Bilgiç, S., ve Sarı, M. (2010). İlköğretim Öğrencilerinin Okul Yaşam Kalitesi ve Empatik Sınıf Atmosferi Algıları, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 9(1), 1-19.
- Can, A. (2016). *Spss İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Creswell, J. W. (2008). *Educationalresearch: planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative researc*. USA: Pearson Education Inc.
- Creswell, J.W. ve Plano Clark, V.L. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Thousand Oaks. CA: Sage Publications Inc.
- Dinç, P. ve Onat, E. (2002). Bir İlköğretim Yapısının Bina Programı ve Tasarımı Bağlamında Değerlendirilmesi, *Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 3(17), 30-60.
- Doğan, S. (2012). Lise Öğrencilerinin Okul İklimi Algıları, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 56-92.
- Durmaz, A. (2008). *Liselerde Okul Yaşam Kalitesi (Kırklareli İli Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Eriş, H. M. ve Anıl, D. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Kalitesi Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 491-503.
- Furlong, M. J., You, S., Renshaw, T. L., O'Malley, M. D., & Rebelez, J. (2013). Preliminary development of the Positive Experiences at School Scale for elementary school children. *Child Indicators Research*, 6, 753-775.

- Gökyer, N. (2012). Ortaöğretim Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Yöneticilerden, Öğretmenlerden, Arkadaşlarından ve Velilerden Beklentileri, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 235-277.
- Gökyer, N. (2012). Ortaöğretim Okullarındaki Devamsızlık Nedenlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (3), 913-938.
- Karataş, S., Gök, S. ve Özçetin, S. (2015). Okul Yöneticilerinin Yenilik Yönetimi Yeterliklerine İlişkin Öğretmen Algıları, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 167-185.
- Kıral, B. ve Kıral, E. (2011). Karma Araştırma Yöntemi (Mixed Research Design)" 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, 2(1), 295-296.
- Öğülmüş, S. ve Özdemir, S. (2013). Sınıf ve Okul Büyüklüğünün Öğrenciler Üzerindeki Etkisi, *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 1(2), 1-12.
- Özdemir, S. ve Akkaya, E. (2013). Genel Lise Öğrenci ve Öğretmenlerinin Okul ve İdeal Okul Algılarının Metafor Yoluyla Analizi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2 (2), 295-322.
- Recepoglu, E. (2008). Okul Müdürlerinin Mizah Yeteneğinin Öğretmenlerin İş Doyumlarına Etkisi, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 33(150), 70-90.
- Sarı, M. (2012). Empatik Sınıf Atmosferi Ve Arkadaşlara Bağlılık Düzeyinin Lise öğrencilerinin Okul Yaşam Kalitesine Etkisi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1), 95-119.
- Telef, B.B., (2016). Okulda Pozitif Yaşantılar Ölçeği Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması, *Journal of Human Sciences*, 13(2), 2475-2487.
- Telli, S., Brok, P. ve Çakıroğlu, J. (2008). Teachers' and Students' Perceptions of the Ideal Teacher, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 149(33), 118-128.
- Ustabaş, P. (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Okula Uyumunda Okul Yönetimi Ve Öğretmenlerden Beklentileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Avrasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Trabzon.
- Yıldırım, A. Ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K. (2007). İlköğretim Okulu 6, 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Okul Yaşamının Niteliğine İlişkin Görüşleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 480-490.

Extended Abstract

Problem

Schools occupy an important place in students' lives. From this point of view, research on students' life at school and their expectations from school provides information on the weaknesses and strengths of schools and can be a basis for developing a positive life at school. It is important to focus on students' positive life at school and their expectations from school and to consider this issue carefully. This research aims to identify students' positive life experiences at school, their expectations of school and the factors associated with them.

Method

The research employed qualitative and quantitative research methods together, which means it has a mixed research model. In the quantitative part of the research, the sample consists of 553 (292 girls, 261 boys) volunteer students from 11 secondary schools randomly selected from the population. "Positive Experiences at School Scale" developed by Furlong et al. (2013), which measures the school-based positive psychological characteristics of the students, and adapted to Turkish culture and Turkish by Telef (2016) was used as data collection instrument. As the data set has normal distribution mean and standard deviation of the scale and its sub-dimensions were calculated, t-test and anova analysis were performed. In the qualitative part of the study, the study group consists of 100 volunteer 8th grade students from 6 secondary schools randomly selected. The codes related to the opinions obtained from the interview forms were created and grouped according to their similarities and differences and divided into themes. To ensure reliability, the data were re-coded twice by the researchers at different times. For the validity and reliability study of the interview form coded at different times, the two codings were compared with each other and the reliability was calculated using Miles and Huberman's (1994) formula ($\text{Reliability} = \frac{\text{consensus}}{\text{consensus} + \text{disagreement}} \times 100$).

Findings And Interpretation

In the quantitative part of the study, it is seen that the positive experiences in the school are at a positive level in the dimensions of gratitude, optimism and persistence in the analysis results obtained according to the answers given to the items of the "Positive Experiences at School Scale" in line with the opinions of the students. The findings obtained according to the demographic variables of the positive life experiences of the students at school are as follows: In the context of gender variable, a statistically significant difference was found in favor of female students between the averages of the groups. A statistically

significant difference was found between the means of the groups in terms of the class variable. When the total scores of the scale are examined, a significant difference is observed in the perceptions of positive experiences at school of 5th grade students with the lowest age group compared to 6th, 7th and 8th grade students.

In the qualitative part of the research, it was examined by content analysis method. In this section, students; "What should the principal, your teachers and your schoolmates do to make the school more fun, beautiful, efficient and a place where you feel happier?" questions were asked. Themes were created according to the answers given by the students in line with their opinions. The responses to these themes and their distributions are discussed in three ways.

Discussion, Conclusion And Recommendations

In this study, according to gender variable, a statistically significant difference was found between the averages of the groups (boys and girls) in favor of girls. In a study conducted on students' expectations from administrators, teachers, friends and parents, Göker (2012: 913) concluded that students' expectations from school differ significantly according to the gender variable. When considered in the context of the class level variable, it is concluded that students in lower classes have higher perceptions of their positive life. Bilgiç and Sarı (2010) in their research; It was observed that there was a significant difference in favor of the 6th grade students in favor of the 7th and 8th grade students.

When the expectations of students from their school principals are examined; It is seen that the most expectations are in the theme of "social, cultural and artistic activities". In his study about the school life of Sarı (2012) students, it was concluded that the socio-economic level of the school is an important determinant of the quality of life in schools and that the feelings and thoughts of the students towards schools will increase positively with the increase of school facilities. When the expectations of the students from their teachers are examined; It seems that the most expectations are related to social activities, cultural events and sports activities.

When the research findings about making students' school life positive and meeting their expectations from school are handled with a holistic approach, revising the traditional school concept; giving more place to social, artistic and sporting activities; Improvements and improvements to meet the expectations of each class and gender are recommended.